

Beantwoording vragen ex art. 36 RvO van D66 over het benutten van de Omgevingswet voor het beschermen van de volksgezondheid tegen bestrijdingsmiddelen.

Onderwerp

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	14 050	Bijlage(n)	1	Ons kenmerk	126815-2025
Datum	14-05-2025	Uw brief van	14-04-2025	Uw kenmerk	

Geachte lezer,

Hierbij doen wij u toekomen ons antwoord op de door mevrouw A. Poelstra-Bos (D66) gestelde vragen ex art. 36 RvO over het benutten van de Omgevingswet voor het beschermen van de volksgezondheid tegen bestrijdingsmiddelen. De brief van de vragensteller treft u als bijlage aan.

Wij onderschrijven de zorgen over het gebruik van bestrijdingsmiddelen door de landbouwsector, zowel in relatie tot de gezondheid van onze inwoners als in relatie tot biodiversiteit en waterkwaliteit, waarbij wij ons inzetten voor een gezonde leefomgeving.

In dit kader wordt er momenteel gewerkt aan een uitvoeringsagenda Toekomstbestendige landbouw en wordt er onderzoek gedaan naar de werkbaarheid en inpasbaarheid van een vertaling naar de omgevingsvisie en -plan van onze gemeente. U kunt voor het zomerreces een brief aan de raad over de regulering van bestrijdingsmiddelen verwachten. De brief aan de raad Toekomstbestendige landbouw volgt in Q4.

Hieronder de beantwoording van de ingediende schriftelijke vragen:

1. *Maakt het college zich zorgen over de mogelijke gezondheidsrisico's van bestrijdingsmiddelen voor agrariërs en andere inwoners, en met name voor jonge kinderen?*

Ja, die zorgen zijn er. Wij zijn ons bewust van zorgen die er bestaan bij onze inwoners over de bodem-, water- en luchtkwaliteit, als gevolg van het gebruik van bestrijdingsmiddelen door de lokale landbouw. De zorgen zijn er onder

andere over de activiteiten van de akkerbouwbedrijven direct aanliggend aan de dorpen.

2. *Kan het college aangeven of binnen de gemeente gegevens beschikbaar zijn over de mate waarin inwoners worden blootgesteld aan bestrijdingsmiddelen, en zo ja, wat uit deze gegevens blijkt?*

Hoewel het gebruik van bestrijdingsmiddelen geregistreerd wordt door de individuele boeren, is deze data niet op gemeentelijke schaal beschikbaar. Bovendien staat de mate van blootstelling niet één-op-één gelijk aan het gebruik van deze middelen. Op internationaal niveau is er steeds meer wetenschappelijk bewijs dat chronische blootstelling aan bestrijdingsmiddelen risico's meebrengt voor de gezondheid¹.

3. *Zijn er binnen de gemeente normen of richtlijnen voor de maximale concentraties bestrijdingsmiddelen in de leefomgeving, en hoe wordt hierop gehandhaafd?*

Er zijn in Nederland landelijke regels om de uitstoot van bestrijdingsmiddelen naar het milieu te verlagen. Deze staan in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Het gaat dan o.a. om teeltvrije zones aanhouden en spuitapparatuur gebruiken die de milieuvervuiling omlaag brengt.

Provincies zijn verantwoordelijk voor o.a. schoon drinkwater en herstel van natuur. In het provinciaal omgevingsplan (POV) kunnen provincies richtlijnen opstellen voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Hoewel de POV van Groningen richtlijnen geeft over schadelijke stoffen en milieubelastende activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden, is er geen expliciet verbod op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in deze gebieden. Het provinciale beleid richt zich op vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen en stimuleert duurzame landbouwmethoden.

Tevens geldt dat de pachters van gemeentelijke gronden geen bestrijdingsmiddelen mogen toepassen, dit geldt per januari 2025. Hier wordt geen actief handhavingsbeleid op gevoerd, er zijn geen signalen dat pachters hier misbruik van maken.

In de routekaart voedsel- en eiwittransitie hebben we voor 2030 het doel gesteld dat er 50% minder chemie wordt gebruikt door de landbouwbedrijven binnen de gemeente. Onder chemie worden hier zowel bestrijdingsmiddelen als kunstmest bedoeld.

4. *Kan het college aangeven of er lokaal beleid is om kwetsbare groepen, zoals jonge kinderen en omwonenden van agrarische gebieden of plekken met intensieve onkruidbestrijding, te beschermen tegen blootstelling aan bestrijdingsmiddelen? Zo nee, is het college bereid om hier beleid voor op te stellen?*

¹ <https://www.gezondheidsraad.nl/documenten/adviezen/2020/06/29/vervolgadvies-gewasbescherming-en-omwonenden>

De Richtlijn duurzaam gebruik pesticiden verplicht Nederland om kwetsbare groepen, waaronder omwonenden, te beschermen tegen schade door bestrijdingsmiddelen. Dit bepaalt dat het gebruik van pesticiden verboden of geminimaliseerd moet worden in: “gebieden die door het brede publiek of door kwetsbare groepen, worden gebruikt, zoals parken, openbare tuinen, sport- en recreatieterreinen, schoolterreinen en speelplaatsen, en gebieden in de nabijheid van zorginstellingen”.

Kwetsbare groepen zijn: “mensen die specifieke aandacht behoeven als het gaat om de beoordeling van acute en chronische gevolgen van gewasbeschermingsmiddelen voor de gezondheid. Hiertoe behoren zwangere vrouwen, vrouwen die borstvoeding geven, ongeboren kinderen, zuigelingen en kinderen en ouderen, alsmede werknemers en bewoners die gedurende langere tijd blootstaan aan hoge doses pesticiden”.

De Europese wetgever heeft dus bepaald dat bestrijdingsmiddelen niet veilig gebruikt kunnen worden in gebieden met kwetsbare groepen. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van deze bepaling heeft het Rijk bij gemeenten gelegd. Gemeenten kunnen, aanvullend op de risicobeoordeling van middelen: “in nieuw op te stellen bestemmingsplannen (Ruimtelijke Ordening) regels opstellen die bijdragen aan het verminderen van het risico op blootstelling” (sinds de nieuwe omgevingswet spreken we van Omgevingsplannen).

Wij willen hier beleid voor gaan maken (zie de inleiding en het antwoord op vraag 5).

5. *Is het college het ermee eens dat een brede instructieregel over spuitvrije zones binnen de Omgevingswet, die voldoende ruimte laat voor gemeenten om hier invulling aan te geven, kan helpen bij het reguleren van bestrijdingsmiddelen? Zo nee, waarom niet?*

We onderzoeken de werkbaarheid en inpasbaarheid van een vertaling naar de omgevingsvisie en -plan van onze gemeente. Dit zal de komende tijd verder vorm krijgen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Mirjam van 't Veld

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.